Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

22. mai 2014*

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Keelatud kokkulepped — Tööstuslike kilekottide turg — Üks ja vältav rikkumine

Kohtuasjas C-35/12 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 24. jaanuaril 2012 esitatud apellatsioonkaebus,

Plásticos Españoles SA (ASPLA), asukoht Torrelavega (Hispaania), esindajad: *abogado* E. Garayar Gutiérrez, *abogado* M. Troncoso Ferrer ja *abogado* E. Abril Fernández,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castilla Contreras ja F. Castillo de la Torre, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president A. Borg Barthet, kohtunikud E. Levits ja M. Berger (ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. jaanuari 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Plásticos Españoles SA (ASPLA) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu otsuse ASPLA *vs.* komisjon (T-76/06, EU:T:2011:672; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi, milles ta palus osaliselt tühistada komisjoni 30. novembri

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

2005. aasta otsuse K (2005) 4634 (lõplik), mis käsitleb [EÜ] artikli 81 alusel algatatud menetlust (juhtum COMP/F/38.354 – tööstuslikud kotid) (edaspidi „vaidlusalune otsus"), ning tühistada talle otsusega määratud trahv või teise võimalusena seda vähendada.

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

2 Apellant on Hispaania õiguse alusel asutatud aktsiaselts, kes toodab ja müüb alates 1982. aastast laia valikut plasttooteid, sealhulgas tööstuslikke kotte. Ta on Hispaania õiguse alusel asutatud äriühingu Armando Álvarez SA (edaspidi „Armando Álvarez") tütarettevõtja, kellele 2002. aastal kuulus 98,6% suurune osalus apellandi aktsiakapitalis.

3 British Polythene Industries plc teatas novembris 2001 Euroopa Ühenduste Komisjonile kartellikokkuleppest tööstuslike kottide sektoris (edaspidi „kartellikokkulepe").

4 Pärast kontrollimiste läbiviimist 2002. aasta juunis algatas komisjon 29. aprillil 2004 haldusmenetluse ning võttis vastu vastuväiteteatise mitme äriühingu suhtes, kelle hulka kuulusid ka apellant ja Armando Álvarez.

5 Komisjon võttis 30. novembril 2005 vastu vaidlusaluse otsuse, mille artikli 1 lõike 1 punktis j on sätestatud, et apellant ja Armando Álvarez on rikkunud EÜ artiklit 81, kuna nad osalesid 8. märtsist 1991 kuni 26. juunini 2002 tööstuslike kottide sektoris Belgias, Saksamaal, Hispaanias, Prantsusmaal, Luksemburgis ja Madalmaades kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevuses, mis seisnes hindade kindlaksmääramises ja ühise hindade arvutamise süsteemi kehtestamises, turgude jagamises ja müügikvootide määramises, klientide, tehingute ja tellimuste jagamises, teatavate pakkumismenetluste raames kooskõlastatud pakkumiste esitamises ning isikustatud teabe vahetamises.

6 Seetõttu määras komisjon apellandile ja Armando Álvarezile vaidlusaluse otsuse artikli 2 esimese lõigu punktis h 42 miljoni euro suuruse trahvi, mille maksmise eest vastutavad need kaks äriühingut solidaarselt.

Vaidlustatud kohtuotsus

7 Apellant esitas vaidlusaluse otsuse peale hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 24. veebruaril 2006. Hagis palus ta sisuliselt tühistada otsuse teda puudutavas osas või teise võimalusena vähendada komisjoni poolt talle määratud trahvi suurust.

8 Hagi põhjendamiseks esitas apellant viis väidet. Esimesed kolm väidet olid seotud faktiliste asjaoludega ja nende kohaselt olid faktilised järeldused tehtud väärade hinnangute põhjal, mis olid antud asjaoludele, mis puudutasid esiteks apellandi tegevuse ulatust, teiseks asjaomase kaubaturu ja geograafilise turu kindlaksmääramist ning kolmandaks turuosi, mis võeti trahvisumma arvutamisel aluseks. Neljas väide käsitles EÜ artikli 81 ja õiguskindluse põhimõtte rikkumist seeläbi, et komisjon kvalifitseeris rikkumise üheks ja vältavaks rikkumiseks. Viies väide puudutas trahvide arvutamise suhtes kohaldatavate sätete ning võrdsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist apellandile määratud trahvi suuruse kindlaksmääramisel.

9 Üldkohus jättis hagi täies ulatuses rahuldamata.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

10 Apellant palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

— teise võimalusena oluliselt vähendada talle komisjoni poolt määratud trahvi;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

11 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

— mõista kohtukulud välja apellandilt.

12 Euroopa Kohtu kuuenda koja presidendi 15. mai 2013. aasta otsusega peatati käesolev apellatsioonimenetlus kuni menetluse lõpuni kohtuasjades, milles tehti kohtuotsused Gascogne Sack Deutschland *vs.* komisjon (C-40/12 P, EU:C:2013:768), Kendrion *vs.* komisjon (C-50/12 P, EU:C:2013:771) ja Groupe Gascogne *vs.* komisjon (C-58/12 P, EU:C:2013:770). Menetlust jätkati pärast nende kohtuotsuste kuulutamist 26. novembril 2013.

Apellatsioonkaebus

Esimene väide

Poolte argumendid

13 Apellant väidab, et vaidlustatud kohtuotsuses esinevad vead seoses faktilistele asjaoludele antud õigusliku kvalifikatsiooni ja sellest tehtud järeldustega, mille tulemusel tema suhtes kohaldati ühe ja vältava rikkumise mõistet.

14 Esiteks tegi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 30, 31 ja 33 väidetavalt kolm viga seoses apellandi osalemisega rikkumistes, mis toimusid „avatud suuga" kottide sektoris. Üldkohus tugines sellega seoses pelkadele oletustele, samas kui olemasolevad kaudsed tõendid – näiteks asjaolu, et ta ei osalenud piirkondlikul tasandil toimunud aruteludel, kus käsitleti neid kotte puudutavaid küsimusi – mitte ainult ei tekita tema kartellikokkuleppes osalemise suhtes kahtlusi, vaid lausa viitavad sellele, et ta ei osalenud kokkuleppes.

15 Teiseks leidis Üldkohus ekslikult, et apellant osales rikkumises „pakkekottide" sektoris, samas kui vaidlustatud kohtuotsuse punktides 44–52 tuvastatust ilmneb, et nendes punktides käsitletud andmed annavad pigem tunnistust sellest, et hageja ei osalenud kõnealust toodet puudutavatel aruteludel ega olnud seega kõnealust toodet puudutava konkurentsivastase tegevusega seotud.

16 Kolmandaks ei ole tõendite põhjal, millest Üldkohus lähtus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 67–69, võimalik tuvastada, et apellant – isegi kui võtta arvesse tema osalemist teatud koosolekutel, kus arutati rikkumisena käsitatavat tegevust – teadis või pidi teadma, et need koosolekud on osa kartellikokkuleppe üldisest salajasest skeemist, mida on kirjeldatud vaidlusaluses otsuses.

17 Komisjon väidab, et apellatsioonkaebuses sisalduv esimene väide, milles on kahtluse alla seatud Üldkohtu poolt tõenditele antud hinnang, on vastuvõetamatu.

Euroopa Kohtu hinnang

18 Selleks et vastata esitatud väitele osas, mis puudutab Üldkohtu tehtud viga talle esitatud tõendite õiguslikul kvalifitseerimisel, tuleb meenutada nende vastuväidete ulatust, mis vaidlusaluses otsuses apellandi suhtes esitati.

19 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 märkis, käsitleb vaidlusalune otsus mitmetahulist kartellikokkulepet, mis mõjutab mitut liiki kotte ja mitut territooriumi. Nähtuvalt kirjeldusest, mis on esitatud otsuse põhjenduses 444, iseloomustasid kartelli struktuuri „üldine rühm […] ning piirkondlikud ja funktsionaalsed alarühmad […], mis näisid olevat eraldiseisvad", ning need koos moodustasid „loogilise ja koordineeritud struktuuri, millest annab tunnistust hulk tõendeid". Nagu Üldkohus rõhutas, ei heitnud komisjon otsuse adressaadiks olnud ettevõtjatele ette mitte seda, et nad osalesid kõigis kartellikokkuleppe ilmingutes, vaid et nad osalesid kokkuleppes „erinevas ulatuses".

20 Mis puudutab vaidlusaluses otsuses kirjeldatud rikkumistes apellandi osalemise ulatust, siis tõdes Üldkohus pärast apellandi kõigi argumentide läbivaatamist vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63, et apellant vaidleb peamiselt vastu etteheitele, mida otsus ei sisalda, nimelt sellele, et ta osales kõigis kartellikokkuleppe riigiülestes, piirkondlikes ja funktsionaalsetes ilmingutes. Selle alusel järeldas kohus, et talle esitatud tõendid ei võimalda tõendada, et apellandi osalemise ulatus oleks olnud teistsugune kui see, mille komisjon talle otsuses süüks pani, kuivõrd osalemisest annab tunnistust hulk piisavalt täpseid ja omavahel kooskõlas olevaid kaudseid tõendeid.

21 Mis puudutab kartellikokkuleppega liitumist, siis leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70, et komisjon järeldas õigesti, et hoolimata sellest, et apellant ei osalenud alamrühmades, osales ta üldises kartellikokkuleppes. Üldkohus rõhutas kohtuotsuse punktis 68 selle hinnangu põhjendamisel, et apellant osales kartellikokkuleppe kesksel tasandil ehk tasandil, kust anti tegutsemiseks tõukeid.

22 Vastupidi apellandi väidetele on tõendite selline hindamine kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga, milles on leitud, et konkurentsivastase tegevuse esinemise saab tuletada teatud hulgast kokkulangevustest ja kaudsetest tõenditest, mis koos käsitletuna võivad muu loogilise selgituse puudumise korral tõendada konkurentsieeskirjade rikkumist (kohtuotsused Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 57, ning Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel *vs.* komisjon, C-403/04 P ja C-405/04 P, EU:C:2007:52, punkt 51).

23 Mis puudutab apellandi väidet, et Üldkohtu analüüsitud tõendid on ebaselged, ei ole piisavalt täpsed või ei ole omavahel kooskõlas, et põhjendada järeldusi, millele kohus jõudis, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohtus ei saa kahtluse alla seada hinnangut, mille Üldkohus on andnud talle esitatud toimiku materjalide tõenduslikule väärtusele, välja arvatud juhul, kui on rikutud tõendamiskoormist ja tõendite esitamist puudutavaid norme või kui nimetatud tõendeid on moonutatud – mille asetleidmist käesoleval juhul ei ole väidetud (kohtuotsus FLSmidth *vs.* komisjon, C-238/12 P, EU:C:2014:284, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Eespool esitatud kaalutlustest nähtub, et esimene väide, mille apellant on oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitanud, tuleb tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

25 Esimese võimalusena väidab apellant, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 115 õigusnormi, kui ta lükkas tagasi argumendi, mida ta pidas uueks ja seega vastuvõetamatuks ning mille apellant esitas kohtuistungil ja mille kohaselt komisjon tegi ilmse hindamisvea, kui ta ei arvutanud apellandi turuosa mitte tema enda müügitulemuste alusel, vaid omistas talle ka tema emaettevõtja Armando Álvarezi müügikäibe.

26 Sisu osas väidab apellant, et kuna rikkumises otseselt osalevat ettevõtjat ehk käesoleval juhul tütarettevõtjat tuleb eristada ettevõtjast, kellele tütarettevõtja tegevus süüks pannakse, ehk emaettevõtjast, tuleb kõigepealt rikkumise raskuse kindlakstegemisel arvesse võtta ainult tütarettevõtja

käivet ning alles seejärel, kui trahv on arvutatud, pannakse emaettevõtjale solidaarne vastutus selle maksmise eest. Sellist meetodit kasutati vaidlusaluses otsuses teiste kartellikokkuleppes osalenud ettevõtjate suhtes ja apellant oli ainus, keda karistati sel viisil, ning selline teguviis on diskrimineeriv ja põhjendamatu.

27 Teise võimalusena väidab apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta ei kontrollinud omal algatusel, kas vaidlusalune otsus sisaldab piisavaid põhjendusi selle kohta, miks komisjon tema trahvi arvutamisel kaldus kõrvale kohaldatavatest õigusnormidest, asjaomase valdkonna kohtupraktikast ja meetodist, mida ta kasutas samas kartellikokkuleppes osalenud teiste ettevõtjate suhtes. Kuna sellist erinevat kohtlemist ei ole objektiivselt põhjendatud, kujutab see endast võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.

28 Komisjon leiab, et apellatsioonkaebuses esitatud teise väite kõik osad on põhjendamatud.

Euroopa Kohtu hinnang

29 Esitatud väitele vastamiseks tuleb meenutada argumente, mis apellant esitas Üldkohtus.

30 Üldkohtule esitatud hagimenetluse algatusdokumendist ja vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 98–103 ilmneb, et apellant esitas sisuliselt viit liiki argumente, millega ta vaidlustas selle, kuidas komisjon määras kindlaks trahvide arvutamisel kasutatud lähtesumma. Esiteks kordas ta, et komisjon ei saa kõnealust tegevust kvalifitseerida üheks ja vältavaks rikkumiseks. Teiseks väitis ta, et lähtesummat ei või arvutada turuosade alusel. Kolmandaks heitis ta komisjonile ette, et viimane rikkus individuaalse vastutuse põhimõtet, kui ta võttis arvesse kogu tema tööstuslike kottide müügikäivet riikides, mida kartellikokkulepe puudutas. Neljandaks väitis ta, et komisjon ei või turuosade arvutamisel lähtuda 1996. aasta müügikäibest, kuna hiljem vähenes tema müük märkimisväärselt. Viiendaks väitis ta, et talle määratud 42 miljoni euro suurune trahv on ilmselgelt ebaproportsionaalne, eelkõige võrreldes kasuga, mida ta võis rikkumisest saada.

31 Sellega seoses ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 104 ja 115, et Üldkohtu istungil väitis apellant, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, kui ta ei arvutanud apellandi turuosa mitte tema enda müügitulemuste alusel, vaid omistas talle ka tema emaettevõtja Armando Álvarezi müügikäibe. Vastuseks Üldkohtu esitatud küsimusele täpsustas apellant, et seda argumenti tuleb pidada nende väidete laienduseks, mis ta esitas kirjalikus menetluses.

32 Üldkohus leidis, et ükski hagiavalduses esinevatest apellandi väidetest ei puuduta turuosa arvutamisel väidetavalt tehtud viga, millele ta viitas kohtuistungil. Kohus järeldas sellest, et kõnealune argument tuleb kvalifitseerida uueks väiteks, ja lükkas selle oma kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel vastuvõetamatuse tõttu tagasi.

33 Mis puudutab apellatsioonimenetluses apellandi esitatud väidet, et argument turuosa kindlaksmääramisel tehtud vea kohta kinnitas väiteid, mis ta esitas esimeses kohtuastmes pealkirjade „Asjaolude hindamisel komisjoni tehtud viga”, „[Nõukogu 6. veebruari 1962. aasta] määruse nr 17[, esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3),] artikli 15 lõike 2 ning suuniste [määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate] trahvide arvutamise meetodi kohta [(EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171)] rikkumine” ning „[Trahvi]summa kindlaksmääramisel võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumine”, siis piisab märkimisest, et hagimenetluse algatusdokumendis esitatud väite pealkirja üldisuse varjus ei või hilisemas menetlusstaadiumis esitada spetsiifilisi argumente, millel ei ole hagiavalduses esitatud argumentidega piisavalt tihedat seost.

34 Käesoleval juhul ilmneb toimiku materjalide analüüsimisel, et apellant esitas hagiavalduses eelmises punktis nimetatud pealkirjade all palju spetsiifilisi argumente talle komisjoni poolt määratud trahvi arvutamise kohta, ilma et ta oleks siiski vastu vaielnud sellele, et tema turuosa arvutamisel omistati talle nii tema enda kui ka Armando Álvarezi müügikäive. Turuosa arvessevõtmine näitajana liidu õigusnormide rikkujate tegelikust majanduslikust suutlikkusest põhjustada olulist kahju konkurentsile kujutab endast trahvi arvutamise meetodi olulist osa, mistõttu oleks apellant pidanud selle meetodi vaidlustamiseks esitama Üldkohtus konkreetsed vastuväited kohe hagiavalduse esitamise staadiumis (vt selle kohta kohtuotsus SGL Carbon *vs.* komisjon, C-564/08 P, EU:C:2009:703, punkt 31).

35 Järelikult toimis Üldkohus õigesti, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 116 lükkas tagasi apellandi argumendi, mille kohaselt komisjon tegi tema turuosa kindlaksmääramisel arvutusvea, kui ta arvas turuosa hulka ka tema emaettevõtja müügikäibe.

36 Neil asjaoludel ei ole Euroopa Kohtul vaja sellise argumendi põhjendatust analüüsida.

37 Mis puudutab teise võimalusena esitatud apellandi väidet, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta ei kontrollinud omal algatusel, kas vaidlusalune otsus sisaldab piisavaid põhjendusi selle kohta, miks komisjon tema trahvi arvutamisel kaldus kõrvale trahvide arvutamist reguleerivatest õigusnormidest, mida ta kohaldas teiste samas kartellikokkuleppes osalenud ettevõtjate suhtes, siis tuleb märkida, et apellant ei toonud Üldkohtus esile enda erinevat kohtlemist teistest ettevõtjatest seoses tema turuosa kindlaksmääramisega trahvisumma arvutamiseks.

38 Kuna Üldkohtule ei esitatud ühtegi sellesisulist väidet, ei saa talle ette heita, et ta omal algatusel ei kontrollinud, kas vaidlusalune otsus sisaldab põhjendusi, mis võivad õigustada väidetavat erinevat kohtlemist, kuna tal ei palutud selle üle kohtulikku kontrolli teostada.

39 Kuna argumenti erineva kohtlemise kohta tuleb pidada uueks, ei saa seda apellatsioonimenetluses läbi vaadata. Apellatsioonimenetluses on Euroopa Kohtu pädevus nimelt üldjuhul piiratud asja sisuliselt läbi vaadanud kohtutes arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (kohtuotsus FLSmidth *vs.* komisjon, EU:C:2014:284, punkt 42). Järelikult tuleb teise väite kõik osad tagasi lükata.

40 Kõigist eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et nõustuda ei saa kummagi väitega, mis apellant oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks on esitanud, ning seega tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Komisjoni taotlus asendada põhjendused

Komisjoni argumendid

41 Oma vastuses palub komisjon Euroopa Kohtul asendada vaidlustatud kohtuotsuse punktis 47 esitatud põhjendused. Komisjon on seisukohal, et kui Üldkohus „pakkekottide” alamrühma koosolekul osalenud ettevõtja avaldusele tugines järeldas, et apellant sellel koosolekul ei osalenud, kuigi tema nimi oli selle osalejate loetelus, moonutas Üldkohus talle esitatud tõendeid.

Euroopa Kohtu hinnang

42 Euroopa Kohtu kodukorra (taotluse esitamise ajal kehtinud redaktsioonis) artikli 116 lõike 1 kohaselt võib vastuses apellatsioonkaebusele nõuda kas apellatsioonkaebuse täielikku või osalist rahuldamata jätmist või Üldkohtu otsuse täielikku või osalist tühistamist, või esimeses astmes esitatud nõuete täielikku või osalist rahuldamist. Kodukorra artikli 113 lõikes 1 on sätestatud samad tingimused apellatsioonkaebuses sisalduvate nõuete suhtes (kohtuotsus Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, C-263/09 P, EU:C:2011:452, punkt 83).

43 Käesolevas asjas ei taotle komisjon aga vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist ega ka selle osalist tühistamist, vaid palub muuta järeldust, mille Üldkohus tegi apellandi esimese väite analüüsimisel, kusjuures selle väite lükkas kohus pealegi tagasi.

44 Selline taotlus tuleb seega jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Kohtukulud

45 Kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.

46 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb apellandi kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt vastavalt komisjoni sellekohasele nõudele välja käesoleva apellatsioonimenetlusega komisjonile kaasnenud kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista käesoleva apellatsioonimenetluse kulud välja Plásticos Españoles SA-lt (ASPLA).

Allkirjad